

سخن نخست

فلسفه برای چیست و به چه کار می‌آید؟ آیا حرفه‌ای از حرفه‌های زندگی است که هر کس باید یکی را برگزیند؟! برخی از فیلسوفان غرب، به چنین انگیزه‌ای تن داده‌اند، آن‌جا که فیلسوفی، هرچند به غلط، مدعای «عدم امکان معرفت» را تأیید می‌کند، اما در عمل به بسته‌شدن دکان معرفت‌شناسی تن نمی‌دهد و به مباحث دیگر آن می‌پردازد در واقع آن را به حرفه‌ای برای زندگی تبدیل کرده است.

برخی هم فلسفه را ابزاری برای تیزی ذهن و قوت یافتن عقل دانسته‌اند؛ اما اگر فیلسوفان به این بسنده می‌کردند نباید برای آنها مهم باشد که پژوهش‌های فلسفی به کجا می‌انجامد.

برخی دیگر فلسفه را ابزاری برای دیگر معرفت‌ها دانسته‌اند، زیرا واقع‌نمایی ابزار تحقیق دانش‌های دیگر باید در معرفت‌شناسی تبیین گردد و موضوع تمام علوم باید در این علم به اثبات رسد؛ در این صورت فلسفه مانند ریاضیات خواهد بود که تنها به روابط اعداد و آشکال می‌پردازد، اما برای آن اهمیتی ندارد که خود معدودها و حجم‌ها چیستند و آیا اصولاً معدود و شکلی در عالم واقع وجود می‌یابد یا خیر؟

برخی هم فلسفه را دانش کشف حقایق عالم، و غایت آن را «ایجاد عالم ذهنی مضاهی عالم عینی» دانسته‌اند و از این‌رو، آن را دارای ارزش علمی فراوان شمرده‌اند و گروهی در بیان غایت فلسفه، از کمال نفسانی و رشد اخلاقی سخن گفته‌اند و حتی تعبیر «عالم ذهنی مضاهی عالم عینی» را با همین رویکرد تفسیر کرده‌اند.

صرف نظر از صورت نخست که مبنایی غیرمنطقی و غیرارزشی دارد، به نظر می‌رسد اگر آبشخور فلسفه، در حقیقت، عقل و معقولات باشد و از موهومات به دور بماند برای تمام آنچه گفته شد به کار می‌رود، ولی به هیچ‌کدام اختصاص ندارد؛ اما آنچه امروز بیشتر

خودنمایی می‌کند، این است که فلسفه‌های نادرست غرب همه علوم انسانی و در نتیجه همه زندگی، فرهنگ و سرنوشت بسیاری از انسان‌های عالم را دنباله‌رو خود کرده‌اند. بنابراین، ما نیز باید از سویی معارف عقلی را به این سمت و سو به پیش برده و بر اساس آن علوم انسانی درست را پایه‌گذاری کنیم؛ برای این کار باید کاستی‌های موجود در معارف عقلی خود را بازشناسیم و در جهت برآوردن این نیاز با نظریه‌پردازی و تولید علم کمبودهای آن را برطرف سازیم و از سوی دیگر، جایگاه‌هایی از علوم انسانی را که عقل و فلسفه به آن راهی ندارند و خود را در آنها نیازمند وحی می‌یابند، برجسته ساخته و از این راه اهداف نظری و عملی فلسفه را به درستی برآوریم.

مدیر مسئول

